

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
Fırat University Journal of Social Science
Cilt: 19, Sayı: 1, Sayfa: 85-96, ELAZIĞ-2009

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DUYGUSAL ZEKÂ İLE AKADEMİK VE ÇALGI BAŞARI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

*Relations Between Levels of Music Teacher Candidates' Emotional
Quotient With Academic and Instrument Success*

Sena GÜRŞEN OTACIOĞLU*

Özet

Bu araştırmanın genel amacı, müzik öğretmen adaylarının akademik ve çalgı başarı düzeyleri ile “Bar’ON Duygusal zekâ” ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki ilişkileri sınamaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi’nde 2006-2007 eğitim döneminde öğrenim gören toplam 80 müzik öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda çalışma grubunun akademik-çalgı başarı düzeyleri ve bazı demografik özellikleri ile Bar’ON Duygusal zekâ ölçeği puanları arasında da anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırmadaki çoklu analiz teknikleri SPSS paket programının 13.0 versiyonu ile sınanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, çalgı başarısı, duygusal zekâ

Abstract

The basic aim of this research is to define the relations between levels of music teacher candidates' Bar'On Emotional Quotient with academic and instrument success. The working group of the research consists of 80 music teacher candidates who participated in the stage work Marmara University Ataturk Education Faculty in 2006-2007 education terms. At the end of the research, it has been statistically determined that there are significant differences between levels of academic and instrument success. Besides, there are significant differences between some of the demographic features and Bar'On Emotional Quotient scale levels. The research data has been verified with the 13.0 version of SPSS program.

Key Words: Academic success, instrument success, emotional quotient

---

* Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, GSEB Müzik Eğitimi ABD, İstanbul. Email: asgursen@marmara.edu.tr

Giriş

Zekâ; kavramlar ve algılar yardımıyla soyut ya da somut nesnelere arasındaki ilişkiyi kavrayabilme, soyut düşünebilme, yargılayabilme ve bu zihinsel işlevleri uyumlu şekilde bir amaca yönelik olarak kullanabilme yeteneğidir. Günümüzde zekâyâ ilişkin kuramlar, zekânın *geliştirilebilecek* bir kapasite ya da potansiyel olduğu ve biyolojik temellerinin bulunduğu noktalarında birleşmektedir. Bireyin doğuştan sahip olduğu, kalıtımla kuşaktan kuşağa geçen ve merkez sinir sisteminin işlevlerini kapsayan; deneyim, öğrenme ve çevreden kaynaklanan etkenlerle biçimlenen bir bileşimdir. Zekâ, birçok zihinsel yeteneğin değişik durum ve koşullarda kullanılmasını içerir (Çuhadar, 2006: 486).

Bazı araştırmacılar insan zekâsını eski yöntemlerle incelemenin sınırlamalarını keşfettiler. Howard Gardner 1980'lerin başlarında IQ yaklaşımını sorgulamaya başladı. "Frames of Mind" adlı kitabında yaşamdaki başarı açısından hayati derecede önem taşıyan yalnızca tek bir zekâ türü olmadığını, ancak zekâ türlerinin daha geniş bir yelpazede ele alınabileceğini öne sürüyordu (Moller, 1999: 217).

Son yıllarda yapılan araştırmalar, IQ'nun hayattaki başarıya katkısının %10'dan fazla olmadığını göstermektedir. Yüksek IQ, başarının, prestijin veya mutlu bir yaşamın garantisi olmadığı halde, okullarımızda ve kültürümüzde akademik yetkinlik halen ön planda tutulmakta; günlük hayatımızda büyük önem taşıyan sosyal ve duygusal becerilerin geliştirilmesi ihmal edilmektedir. Duygusal ve sosyal kapasitesi yüksek kişiler - yani, duygularını iyi bilen, onları kontrol edebilen, başkalarının duygularını anlayan ve bunları ustalıkla idare edebilenler - hayatlarının gerek özel gerekse mesleki alanlarında daha avantajlı bir konuma geçerler. Duygusal ve sosyal becerileri gelişmiş insanlar hayatta daha mutlu ve üretken oluyorlar. Duygularını kontrol edemeyen kişiler ise, net düşünebilme ve işlerine konsantre olabilme yeteneklerini engelleyen içsel bir mücadeleye giriyorlar (Goleman, 1996:28).

Psikologlar yıllardır zekâyı tanımlamaya ve ölçmeye çalışmaktadırlar. Geçtiğimiz yüzyılda zekâ insanların kognitif kapasite ve fonksiyonlarını ele alan IQ (Intelligence Quotient) ile ölçülüyordu. Bilişsel zekâ anlama, öğrenme, hatırlama, rasyonel düşünme, problem çözme ve öğrendiğini uygulama kapasitesi olarak tanımlanmıştı. Duygusal zekâ ise insan zekâsını anlamaya yönelik yeni derinlikler getirmektedir. "Neden bazı insanlar diğerlerine göre hayatta daha başarılı olabilmektedirler?" Bu soru insanları genel başarı konusunu yeniden gözden geçirilmesine yöneltmekte ve başarının tanımlayıcısının yalnız başına zekâ bölümü olmadığı iddia edilmektedir. Zekâ bölümü üst düzey olan insanlar hayatta bocalarken, düşük olan insanlar başarılı olabilmektedir (Akt. Mumcuoğlu, 2002).

Daniel Goleman “Duygusal Zekâ” adlı kitabıyla yepyeni bir kavram ortaya attı. Uzun zamandır başarılı olmanın derecesi IQ ile ölçülürdü. Yapılan son araştırmalara göre “duygusal zeka” (EQ) insanların kişisel ve mesleki anlamda başarılı olmalarını, IQ’ dan çok daha fazla etkilendiğini gösterdi. Duygusal zekâ ile insanların ortak duyguları, iletişim becerileri, insanlık anlayışları, incelik, zerafet, kibarlık, nezaket vs. gibi yetenekleri tanımlanmaktadır (Becerren, 2002).

Geniş anlamıyla ele alınacak olursa, duygusal zekâ, zekânın duygusal, kişisel, sosyal boyutlarına işaret etmektedir. Bu boyutlar günlük yaşantımızda zekânın geleneksel bilişsel yanlarından çok daha fazla önem arz etmektedir (Goleman, 1995:57). Duygusal zekâ, insanlarla daha başarılı ilişkiler kurmak ve çevreyle daha iyi uyum içinde olabilmek anlamında kendini ve diğerlerini anlamakla ilişkilidir ve bireyin sağduyuya dayalı olarak dünya ile nasıl geçindiğini şekillendirir (Goleman, 2001:16).

1980’lerin başında, İsraili Psikolog Dr. Reuven Bar-On, duygusal zekâ kavramını geliştirmeye başlamış; "Bir kişinin çevresel baskılarla ve isteklerle başa çıkmak için başarılı olma yetisinde; duygusal kişisel ve sosyal yeteneklerinin bir bütünüdür" şeklinde tanımlamıştır (Moller, 1999: 218). Peter Salovey ve John Mayer, 1990’da Duygusal Zekayı, "Bir kişinin kendi ya da başkalarının hislerini ve duygularını yansıtabilme, onları ayırt edebilme ve kişinin düşüncesi ve eyleminde bu bilginin kullanılmasıdır" olarak açıklarken (Moller, 1999: 219), Daniel Goleman, 1995 yılında yayınlanan "Duygusal Zeka" adlı kitabında duygusal zekayı, “Kişinin kendi duygularını anlaması, başkalarının duygularına empati beslemesi, ve duygularını yaşamı zenginleştirecek biçimde düzenleyebilmesi yetisi" olarak tanımlamaktadır. Goleman’a göre (1996) ; beynin düşünen parçası, beynin duygusal parçasından üremektedir. Beynin düşünen ve duygusal parçaları genelde yaptığımız her şeyde birlikte çalışıyor ve gerek iş yaşamında gerekse özel yaşamda başarılı ve mutlu olmak, insanların duygusal zekâ becerilerine bağlıdır (Goleman, 1996).

ABD’de Payne, Wayne Leon adlı bir doktora öğrencisinin 1985 yılında “Duygusallığın çalışması: Duygusal zekayı geliştirme; Kişisel-entegrasyon; Korku, Acı ve Kaderle olan ilişkisi” (*A study of emotion: Developing Emotional Intelligence; Self-integration; Relating to fear, Pain and Desire*) (Theory, Structure of reality, Problem-solving, contraction / expansion, tuning in/coming out/letting go) başlığını taşıyan doktora tezi, “Emotional Intelligence” (Duygusal Zekâ) kavramının ilk olarak akademik çevrelerde kullanılmasını sağladı (Akt. Becerren, 2004).

1990 yılında Harvard Üniversitesi’nden psikolog Peter Salovey ve New Hampshire Üniversitesi’nden psikolog John Mayer, "Duygusal Zekâ/Emotional Intelligence" ile ilgili

iki tane makale yayımladılar. Bu profesörler, insanların duygusal alandaki yetilerini bilimsel olarak ölçmeyi denemişlerdir. Onların bulguları, bazı insanların diğerlerinden, kendi duygularını tanımlamada, başkalarının duygularını tanımlamada ve duygusal konularda problem çözmede daha iyi olabileceğini ortaya koyuyordu. Geçtiğimiz on yılda bu profesörler, duygusal zekâmızı ölçmeye yönelik iki değişik test geliştirdiler. Ancak onların çalışmaları genellikle akademik çevreler içinde kaldı (Goleman, 1998:21).

Okulların ve giriş sınavlarının zekâ bölümüne ne kadar önem verdiği ortadayken, IQ' nun tek başına iş dünyasında ya da hayattaki başarı düzeyini açıklamakta bu denli yetersiz kalması şaşırtıcıdır. IQ testinden alınan puanlarla kişilerin kariyerlerindeki başarıları arasında bağlantı kurulduğunda, kimin başarılı olup, kimin başarısızlığa uğrayacağını belirleyemediği görülmektedir (Goleman, 1995:35).

Bireylerin hayatla etkileşimlerini yönlendiren bir faktör olarak duygusal zekâ, tıpkı zekâ gibi ölçmesi ve değerlendirmesi gereken bir değişkendir. Yapılacak duygusal zekâ ölçümlerinden elde edilecek bulgular bireylerin hayatla mücadelelerinden onları daha donanımlı kılmaya yönelik eğitim çalışmalarında bir rehber olacaktır (Mumcuoğlu, 2002:9).

İnsan beyninin nasıl çalıştığına dair yapılan çalışmalar göstermiştir ki duygusal becerilerin gelişimi, doğumdan gençliğin sonuna kadar devam eden gelişim çağında daha kolay olmaktadır. Bu nedenle bu konuda okullarda verilecek olan duygusal eğitim oldukça öne çıkmaktadır. Bugün okullarda uygulanan eğitim sistemi; Niceliksel değerleri niteliksel değerlere tercih etmekte, grup işbirliği ve dayanışmasından ziyade bireysel rekabeti teşvik ederek, akıl ve mantığın üzerinde durarak, duyguları ve ilişkileri ihmal etmektedir. Bu yüzden öğretmenler duygusal zekâ öğretiminde çok önemli modellerdir. Öğretmenler bu konuda var oluşlarıyla, iki çocuk kavga ettiğinde olayı ele alışlarıyla, dışlanan bir çocuğun farkına vararak onu guruba dâhil etmesiyle ve öğrencilerin sosyal dinamiklere uyum sağlamalarına yardım ederek öğretir. İlkokullarda birçok çocuğun sorunları genelde şunlardır: “Arkadaşlarım benimle oynamıyor”, “en iyi arkadaşım şu çocuktan hoşlanıyor.” Öğretmenler çocuklara bu tür durumlarla nasıl başa çıkabileceklerini ve duygusal sosyal repertuarlarını genişletme yollarını öğretirler (Akt. Özgen, 2006).

Literatürdeki bu bilgilerden yola çıkılarak yapılan araştırma, geleceğin müzik öğretmeni adaylarının başarısını ve mesleki eğitimin etkinliğini etkilediği düşünülen “Duygusal zekâ” değişkeni ile adayların “Akademik ve çalgı başarıları” arasında bir ilişkinin olup olmadığı, bununla beraber duygusal zekânın akademik ve çalgı başarısına etki edip etmediği farklı değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırma, ele alınan boyutlar

ile farklı yaş ve sınıflardan seçilmiş olan müzik öğretmeni adayları arasındaki bağlantının anlaşılması açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda aşağıdaki şu sorulara yanıtlar aranmıştır:

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğretmen adaylarının;

1-Duygusal zekâ, akademik ve çalgı başarı düzeyleri “Sınıf ve cinsiyet bağımsız değişkenleri” açısından farklılaşmakta mıdır?

2-Duygusal zekâ-akademik başarı ve Duygusal zekâ-çalgı başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

3-Akademik ve çalgı başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma, Survey yöntemi ile yapılan bir alan araştırmasıdır. Alan araştırmasının bilimsellik niteliği, toplum, dolayısıyla toplumdaki bireyleri ilgilendiren değişkenleri içermesinden kaynaklanmaktadır. Bu değişkenler, bireylerin sosyal olgu dediğimiz cinsiyeti, sosyo-ekonomik statüsü, eğitim düzeyi, yaşı, mesleği, yaşadığı coğrafi bölge gibi (bağımsız) değişkenlerle, bireyin düşünceleri, tavrı, tutumu, algısı ve ilgisi gibi psikolojik ve sosyo-psikolojik davranışı denilen (bağımlı) değişkenlerden oluşur (Arseven, 2001: 24).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 3.(N=42) ve 4.(N=38) sınıf müzik öğretmeni adayları arasından random yoluyla seçilmiştir (N=80). Araştırmaya katılan öğrencilerin %62'si kız, %18'i erkek, %43'ü 19-22 yaş arasında, %27'si 23-26 yaş arasında, %6'sı 27-30 yaş, %4'ü ise 30 yaş ve üstündedir. Bireysel çalgı dağılımlarına bakıldığında ise öğrencilerin, %27'sinin yaylı çalgı (keman, çello, viyola, kontrabas), %23'ünün ses eğitimi, %19'unun nefesli çalgı (flüt, klarnet, obua, trompet) ve %11'inin gitar eğitimi aldıkları görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Demografik özelliklerle ilgili bilgi toplamak üzere araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bu formda, araştırmaya katılan müzik öğretmeni adayları ile ilgili toplam 15 kişisel soru bulunmaktadır. Bu sorulardan araştırma için gerekli olanlar seçilip kullanılmıştır.

BarOn EQ-i Duygusal Zekâ Ölçeği: BarOn EQ-i, Dr. Reuven Bar-On'un 1997 yılında geliştirdiği, duygusal zekâ boyutlarını ölçen 133 maddelik, 1'den 5'e doğru artan derecelendirme ölçeğine göre yanıtlanan bir kâğıt-kalem testidir. On beş duygusal zekâ boyutunun gruplandırıldığı beş ana boyutu bulunmaktadır: Kişilerarası, Kişiyeye özgü, Stres Yönetimi/Denetimi, Uyumluluk ve Genel Mizaç. Her ölçek kendi içinde iki ila beş alt ölçeğe ayrılmıştır. BarOn EQ-i için bir aydan dört aya uzanan test-tekrar test değerleri .78 ile .92 ve .55 ile .82 arasında değişmektedir. Bu bulgular BarOn EQ-i'nin güvenilir bir gereç olduğu tezini desteklemekte, duygusal ve sosyal işleyişteki değişikliklere duyarlı olduğunu ileri sürmektedir. Ölçeğin Türkçe versiyonu Prof. Dr. Ayşe Esra Aslan ve Özlem Mumcuoğlu tarafından 2003 yılında geliştirilmiştir (Mumcuoğlu, 2002:30).

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada belirlenen değişkenler yönünden örneklem grubunun demografik özelliklerini belirlemek amacıyla, "frekans ve yüzdelik" hesaplamalar yapılmış, örneklemin sınıf ve cinsiyet değişkenine göre "duygusal zekâ, akademik ve çalgı başarı" düzeyleri için ilişkisiz grup "t" testi kullanılmıştır. Bunların yanında "duygusal zekâ-akademik başarı ve duygusal zekâ-çalgı başarı puanlarının birbirleri ile olan ilişkileriyle, "akademik başarı ve çalgı başarı" puanları ile ilgili "Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı" testi uygulanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın belirlenen alt problemleri doğrultusunda elde edilen veriler tablolandırılmış ve yorumlanmıştır.

Alt problem 1: Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğretmen adaylarının; Duygusal zekâ, akademik ve çalgı başarı düzeyleri "Sınıf ve cinsiyet bağımsız değişkenleri" açısından farklılaşmakta mıdır?

Tablo 1. Öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre "Duygusal Zekâ-Akademik Başarı-Çalgı Başarı" puanları için yapılan ilişkisiz grup "t" testi

Duygusal zekâ	n	$\bar{x}$	ss	t	p
3.sınıf	42	46.57	18.26	3.621	.564
4.sınıf	38	41.24	14.62		
Akademik başarı	n	$\bar{x}$	ss	t	p
3.sınıf	42	38.21	10.46	-.68	.337
4.sınıf	38	40.32	11.67		
Çalgı başarı	n	$\bar{x}$	ss	t	p
3.sınıf	42	45.21	13.46	-1,865	.038
4.sınıf	38	56.32	15.32		

Tablo 1'de görüldüğü üzere, sınıf değişkenine göre "Duygusal zeka, akademik ve

çalgi başarı” puanları için yapılan ilişkisiz grup t-testi sonuçlarına göre; “Çalgi başarı” puanlarının istatistiksel açıdan .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Sonuç olarak, aritmetik ortalamalara bakıldığında, 4.sınıf öğrencilerinin ($x_{ort}=56.32$) 3.sınıf öğrencilerine göre bu konuda daha yeterli oldukları anlaşılmaktadır. Bununla beraber duygusal zekâ ve akademik başarı puanları ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Böylece sınıf değişkeninin bu iki boyutta farklılık yaratmadığı söylenebilmektedir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre “Duygusal zekâ-Akademik Başarı-Çalgi Başarı” puanları için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçları

Duygusal zeka	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Kız	52	36.64	17.62	1.327	.052
Erkek	28	22.53	13.25		
Akademik başarı	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Kız	52	3.67	.54	-1.732	.019
Erkek	28	2.48	.42		
Çalgi başarı	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Kız	52	52.72	15.30	-1.84	.231
Erkek	28	48.12	16.28		

Tablo 2’de görüldüğü üzere, cinsiyet değişkenine göre “Duygusal zekâ, akademik ve çalgi başarı” puanları için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçlarına göre; Çalgi başarı puanları için istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamış, kız ve erkek öğrencilerin çalgılarındaki başarı düzeyleri birbirinden farklılaşmamıştır. Duygusal zeka ve akademik başarı puanları için yapılan “t” testi sonuçlarına göre ise istatistiksel açıdan .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiş, aritmetik ortalamalara bakıldığında ise kız öğrencilerinin (sırasıyla $x_{ort}=36.64$; $x_{ort}=3.67$) erkek öğrencilere göre duygusal zeka düzeyi açısından daha yeterli ve akademik olarak daha başarılı oldukları anlaşılmıştır.

Alt problem 2: Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarının; Duygusal zekâ-akademik başarı ve Duygusal zekâ-çalgi başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 3. Öğretmen adaylarının “Duygusal zekâ-akademik başarı, Duygusal zekâ-Çalgi Başarı” puanları arasındaki ilişki ile ilgili “Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı” sonuçları

	n	$\bar{x}$	ss	r	p
Duygusal zeka	80	42.35	16.32	.458	.069
Akademik başarı	80	12.23	14.43		
	n	$\bar{x}$	ss	r	p
Duygusal zeka	80	36.22	16.22	.625	.083
Çalgi başarı	80	29.37	15.67		

Tablo 3'e bakıldığında, "Duygusal zeka-akademik başarı", "Duygusal zeka-çalgı başarı" puanları için yapılan test sonuçlarına göre, istatistiksel açıdan .05 düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Aritmetik ortalamalara bakıldığında ise, duygusal zekânın öğrencilerin akademik ve çalgı başarı düzeylerine etki ettiği görülmüştür. Bu durumdan anlaşıldığı gibi, öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri, onların hem okul hem de çalgı başarılarını etkilemektedir.

Alt problem 3: Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarının; Akademik ve çalgı başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 4. Öğretmen adaylarının "Akademik ve Çalgı Başarı" puanları arasındaki ilişki ile ilgili "Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı" sonuçları

	n	$\bar{x}$	ss	r	p
Akademik Başarı	80	78.64	29.82	.562	.004
Çalgı Başarı	80	63.48	13.65		

Tablo 4 incelendiğinde, "Akademik ve çalgı başarı" puanları arasında istatistiksel açıdan .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, öğrencinin akademik başarı puanları yükseldikçe çalgı başarı düzeylerinde de artış olmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Son yıllarda zekâ türlerinden biri olarak bilinen duygusal zekâ olgusuna, artan oranda ilgi ve yönelim söz konusudur. Bu ilgi ve yönelimin temelinde ise gerek profesyonel gerekse özel yaşam boyutunda yaşanan çatışma düzeyindeki yoğunluk, enerji kaybı ve performansı yönetememe, yaşamdan tatmin olamama ve dolayısıyla gelişen negatif duyguları yönetmede karşılaşılan güçlükler yatmaktadır (Erdoğan, 2008:23).

Goleman (1998), duygusal zekânın insan zekâsının doğru ölçüsü olabileceğini ve başarı için gerekliliğini savunarak, duygusal zekâ düzeyi yüksek bireyin iş yaşamında daha üst seviyeye yükselebileceğini ileri sürmektedir. Cooper ve Sawaf'da (1999) değişik araştırmaların aynı yönde sonuçlara ulaştığını ve bulgularında duyguların, güven, bütünlük, empati, esneklik ve güvenilirlik gibi ahlaki değerler ile güvenli ve karlı iş ilişkileri kurma ve sürdürme yeteneklerini harekete geçirme enerjisine sahip olduğunu ifade etmektedir. Baltaş (2000) da aynı görüşü paylaşarak, en iyi performans gösterenler listesinin başında akademik zekâ düzeyi yüksek olanların yerine, iş arkadaşları ile sağlıklı iletişim kurabilen, ekip çalışmasına yatkın, duygusal olgunluk düzeyi yüksek kişilerin geldiği görüşündedir (Akt.Ural, 2001).

Diğer zekâ alanlarındaki başarıları da olumlu olarak etkilediği saptanan müzik (sanat ve yetenek olarak) alanı, onu kendine meslek veya uğraşı alanı seçmiş (mesleki ya da özengen) kişilere, kendilerini geliştirebilecekleri, sonsuz anlatım olanakları ile ifade

edebilecekleri zihinsel ve sanatsal bir ortam hazırlar (Çuhadar, 2006:486-497).

Elde ettiği sonuçlarla literatürle tutarlılık gösterdiğine inanılan araştırma bulgularına göre, sınıf değişkeni ile “Çalgı başarı” puanlarının istatistiksel açıdan .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenirken (4.sınıf öğrencilerinin, 3.sınıf öğrencilerine kıyasla bu konuda daha yeterli oldukları anlaşılmıştır), duygusal zeka ve akademik başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamış, sınıf değişkeninin, bu iki boyutta farklılık yaratmadığı yorumu yapılmıştır. Bunun sebebi olarak son sınıfa gelen ve “Öğretmenlik Uygulaması” na katılan öğrencilerin, bu dönemde çalgı eğitiminin meslekteki önem ve kullanılabilirliğini kavrayarak çalgılarına daha çok zaman ayırdıkları söylenebilir. Ayrıca farklı sınıflarda olmanın duygusal zeka ve akademik başarıda fark yaratmamasının nedeni olarak da, araştırmanın çalışma grubunun özellikleri ve eğitim ortamları verilebilir.

Araştırmada ki cinsiyet değişkenine göre “Duygusal zeka, akademik ve çalgı başarı” puanları için yapılan test sonuçlarına göre, kız ve erkek öğrencilerin çalgılarındaki başarı düzeyleri birbirinden farklılaşmazken, duygusal zeka ve akademik başarı puanları için .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiş, kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla duygusal zeka düzeyi açısından daha yeterli ve akademik olarak daha başarılı oldukları anlaşılmıştır. Austin ve arkadaşları (2005) tarafından yapılan bir araştırmada tıp fakültesi birinci sınıfında okuyan öğrencilere duygusal zeka ve empati ölçekleri ve iletişim becerileri ders içeriği hakkında duygularını belirleyen bir çalışma yapılmıştır. Araştırma sonucunda bayanların duygusal zekâsı erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Aynı şekilde Nikalaou ve Tsaousis (2002) tarafından bir ruh sağlığı kurumunda yapılan bir araştırmada da duyguları algılama ve değerlendirme alt ölçeklerinde bayanların erkeklerden daha yüksek puan aldıklarını ortaya koymuştur. Harrod ve Scheer’in (2005) gençler arasında yaptıkları çalışmalarda da duygusal zekâ puanları bayanlarda erkeklere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek çıkmıştır (Akt. Erdoğan, 2008:62-76). Eldeki veriler, yukarıdaki araştırma sonuçları ile genel olarak paralellik göstermektedir.

Araştırmada “Duygusal zeka-akademik başarı”, “Duygusal zeka-çalgı başarı” puanları için yapılan test sonuçlarına göre, istatistiksel açıdan .05 düzeyinde anlamlı farklılıklar olduğu ortaya çıkmış, duygusal zekanın öğrencilerin akademik ve çalgı başarı düzeylerine etki ettiği görülmüştür. Bu durumdan anlaşıldığı gibi, öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri, onların hem okul hem de çalgı başarılarını etkilemektedir. Erdoğan (2006) tarafından yapılan bir araştırmaya göre, akademik olarak başarılı olmak için içe dönük bir kişilik özelliğine sahip olmak önemli iken, duygusal zekânın gelişimi için dışa

dönük bir kişiliğe sahip olmak önemlidir. Ayrıca Erdoğan çalışmasında, duygusal zekânın akademik başarıdaki önemi detaylı bir şekilde vurgulanmaktadır. Titrek (2004) tarafından, eğitim fakültelerinde görev yapmakta olan öğretim üyelerinin duygusal zekâ düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan doktora tezinde, öğretim üyelerinin duygusal zekâ düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasında $\alpha=.01$ 'de anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Eldeki araştırma bulguları bu bilgilerle tutarlılık göstermektedir. Bununla beraber, akademik başarıyı etkileyen faktörlerden biri olarak düşünülen duygusal zekânın, alınan çalgı eğitimindeki başarıya etki etmemesi neredeyse imkansızdır. Yapılan çalışmada elde edilen bu pozitif yöndeki ilişkiler, çalışmanın içinde beklenen sonuçlar olup, çalışmanın amacına ulaştığını gösteren ve destekleyen önemli bulgulardır.

Araştırmada son olarak, “Akademik ve çalgı başarı” puanları arasında istatistiksel açıdan .01 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiş, öğrencinin akademik başarı puanları yükseldikçe çalgı başarı düzeylerinde de artış olduğu görülmüştür. G. Otacıoğlu (2006), müzik öğretmeni adaylarının, müzikal algı ve özgüvenleri ile okul ve çalgı başarı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği bir çalışmada, genel okul başarı ve çalgı başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemiştir. Eldeki veri bu bilgilerle benzerlik göstermektedir. Ayrıca tüm derslerinde başarı gösteren bir öğrencinin, çalgı dersinde başarısız olma ihtimali çok düşüktür. Araştırma bulgusu bu düşüncüyü destekler niteliktedir.

Bazı araştırma bulgularına göre, duygusal zekâ ölçeği, kendi duygularını anlama ve toplam alt test puanları, öğrencilerin okudukları alanlara göre farklılıklar göstermektedir. Her iki ölçek puanlarına göre, özellikle Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü öğrencilerinin duygusal zekâ ölçeği puanları diğer bölümlerin öğrencilerinin duygusal zekâ puanlarına göre daha yüksek çıkmıştır. Güzel Sanatlar Bölümünde öğrencilerin duygularını çeşitli sanat eserleri ve müzik gibi yetenekleri ile ortaya koymasının, kendi duygularını anlama becerilerini geliştirdiği şeklinde bir belirleme yapılmasına olanak vermektedir (Erdoğan, 2008:62-76). Sonuç olarak yapılan bu çalışmanın, bu bilgileri destekler özellikle olduğu yorumu yapılabilmektedir.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayanarak;

Duygusal zekâ ölçümünün farklı boyutlarıyla, farklı branşlarda ve araştırma gruplarındaki öğrenci ve öğretmen adayları üzerinde de yapılması,

Eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere belirlenecek olan bir eğitim-

öğretim programı kapsamında; duygular, duyguların yönetilmesi ve duygusal zekâ konularına yer verilmesi öneri olarak ileri sürülebilir.

Kaynakça

- Arseven, A. (2001). Alan Araştırma Yöntemi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık A.Ş.
- Austin, E. Evans, R. Goldwater ve Potte, V. (2005). A Preliminary Study of Emotional Intelligence, Emphaty and Exam Performance in First Year Medical Students, *Personality and Individual Differences*, Vol. 39, 1395-1405.
- Baltaş, A. (2000). Şirketlerin Duygusal Zekâsı Yüksek Enerji Doğurur. Beko Haber Dergisi, Sayı:21.
- Beceren, E. (2002) Duygusal Zekâ, Personal Excellence, Nisan 2002, Erişim tarihi, Aralık 2007, <http://www.duygusalzeka.com/>
- Beceren, E. (2004). Duygusal zeka nedir? Duygusal zekâ kavramının gelişimi, Aralık 2004, Erişim tarihi: Aralık, 2007, <http://www.duygusalzeka.com/>
- Cooper, R. ve Sawaf, A. (1999). Liderlikte duygusal zekâ. (Çev. Z.B. Ayman ve B. Sancar) Sistem Yayıncılık. İstanbul.
- Çuhadar, H. (2006). Müziksel Zeka, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan, (486-497), Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Erdoğan, M.Y.(2006) Ana-Baba Tutumları ve Öğretmen Davranışları ile Öğrencilerin Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fak. Der. Sayı,13.s 23-33.
- Erdoğan, Y. (2008). Duygusal zekâ'nın bazı değişkenler açısından incelenmesi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.esosder.org Kış, C.7 S.23 (62-76)
- Goleman, D.P. (1995). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ for Character, Health and Lifelong Achievement, Bantam Books, New York.
- Goleman, D.P. (1996). Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir? İstanbul: Varlık Yayınları (Derleyen: Beceren, E./Aralık, 2004).
- Goleman, D.P. (1998). Duygusal Zekâ. 3.Baskı. (Çev. B. S. Yüksel). Varlık Yayınları. İstanbul.
- Goleman, D.P. (2001), Duygusal Zekâ, (Çev. Banu Seçkin Yüksel), Varlık Yayınları, İstanbul.
- G. Otacıoğlu, S. (2006). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda müzik eğitimi alan öğretmen adaylarının, müzikal algı ve özgüvenleri ile okul ve çalgı başarı düzeyleri arasındaki ilişki, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan, (497-509), Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Harrod, N.R., Scheer, S.D.(2005). An Exploration of Adolescent Emotional Intelligence in Relation to Demographic Characteristics, *Adolescence*, Vol. 40, (159), 503.
- Moller, Claus. (1999). Hearthwork. Hillerod: TMI. <http://www.duygusalzeka.com/>
- Mumcuoğlu, Ö. (2002). Bar-On Duygusal Zeka Testi (Bar-On Emotional Quotient Inventory- Bar-On EQ-i)'nin Türkçe Dilsel Eşdeğerlik, Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması,

F.Ü.Sosyal Bilimler Dergisi 2009 19 (1)

Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Nikolaou, I. Tsaousis, I.(2002). Emotional Intelligence in the Workplace: Exploring Its Effects on Occupational Stress and Organizational Commitment, *International Journal of Organizational Analysis*, Vol. 10 (4), 327-342.

Özgen, Ö. (2006). Başarı ve ilişkide duygusal zekânın rolü, w3.gazi.edu.tr/~mkaradag/tezler/ozgeozgen.pdf, Erişim tarihi: 21-05-2008.

Ural, A. (2001). Yöneticilerde duygusal zekânın üç boyutu, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 3, Sayı:2.